herpy

PILGIFTSGRODOR

Ruby Poison Frog

Ameerega parvula

Ameerega parvula är en liten, dagaktiv pilgiftsgroda på 18-24 mm från regnskogens lövlager i västra Amazonas låglandet och vid foten av Anderna. Ryggen är svart med mörkröda fläckar, och undersidan är blå och svart marmorerad. Arten hålls sällan, och det finns bara lite kunskap om skötseln.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Epipedobates parvulus; Dendrobates parvulus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**18-24 mm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**40 × 40 × 40 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**25-26 °C**
Temperatur, natt	**20-22 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Ägg per läggning	**4-16**
Kläckning	**10-22 dagar**
Larvtid	**70-90 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Vaktar äggen och bär grodynglen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ameerega parvula är en liten art i släktet *Ameerega*. Hanen mäter 18-23 mm och honan 19-24 mm från nos till kloak, så grodan är betydligt mindre än stora släktingar som *Ameerega trivittata*. Grundfärgen är svart, och ryggen är täckt av mörkröda fläckar. Undersidan av kropp och lemmar är svart med blå marmorering eller blå med svart marmorering, och mönstret fortsätter en bit upp på sidorna. Ett ofullständigt ljusblått streck börjar vid frambenet, löper längs överläppen och slutar vid ögat eller näsborren. Nyförvandlade ungar är blåsvarta, och vissa saknar fläckar.

Arten beskrevs 1882 av George Albert Boulenger som *Dendrobates parvulus* och har sedan stått i flera släkten. Artnamnet kommer av latinets *parvus*, liten, och syftar på grodans ringa storlek. Den nära besläktade *Ameerega bilinguis* ersätter den längre norrut.

Pilgiftsgrodor bildar inte giftet själva, utan tar upp alkaloider från födan i naturen. Hur giftig *A. parvula* är är inte dokumenterat. Uppfödda djur som bara får hoppstjärtar och bananflugor är inte giftiga, men tvätta ändå händerna efter arbete i terrariet.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Utbredning och livsmiljö

Ameerega parvula lever i västra Amazonas lågland och på Andernas lägsta sluttningar. Merparten av fynden kommer från Ecuador, i provinserna Pastaza, Morona-Santiago, Napo, Orellana och Sucumbíos; typlokalen är Sarayacu i Pastaza. Arten finns också i norra Peru (Loreto, bland annat vid Iquitos och Pebas) och i södra Colombia (Putumayo). Den lever från omkring 150 till 1.000 m över havet, på enstaka ställen upp till 1.200 m.

Arten förekommer i flera stora skyddade områden, bland andra Yasuní nationalpark och Sangay nationalpark. I norra Amazonas lågland i Ecuador avlöses den av *Ameerega bilinguis*.

> **Naturlig utbredning:** Colombia, Ecuador och Peru.

LIVSMILJÖ

Ameerega parvula lever på skogsbotten i regnskog på fastland som inte översvämmas (terra firme), och i sekundärskog, i lövlagret och nära bäckar. Den är dagaktiv. Äggen läggs på marken, och hanen vaktar dem och bär grodynglen till vatten: de sätts av i de lugna, grunda delarna av små bäckar, och platta vattenpussar, till exempel i hjulspår, används i stället när det inte finns något annat.

Klimatet är varmt och fuktigt hela året, och nätterna är bara några grader svalare än dagarna. Jordbruk och boskapsskötsel tar bort livsmiljö lokalt, men IUCN bedömer arten som inte hotad.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Ameerega parvula*. Arten lever i samma slags skog som den nära besläktade *Ameerega bilinguis*, som har samma storlek, och siffrorna för terrarium, klimat och avel är lånade därifrån. *Allobates femoralis* lever i samma skogar.

Ett terrarium på minst 40 × 40 × 40 cm (längd × bredd × höjd) passar för ett par. Arten lever på marken, så golvytan är viktigare än höjden. Ett regnsystem och en dimmaskin gör det lättare att hålla klimatet. Glas håller fukten, och locket eller fronten ska ha nätytor så att luften inte blir stillastående.

Botten byggs bioaktiv: ett dräneringslager av lecakulor underst, ett nät som skiljelager och ovanpå en fuktig, luftig jord av kokosfiber, orkidébark och sphagnum. Lägg ett tjockt lager torkat löv överst, eftersom det är grodans naturliga livsmiljö och ger skydd. Tillsätt hoppstjärtar och små gråsuggor, som håller botten ren och är extra föda. Inred med ormbunkar, mossa, rotbitar och korkbark, så att det finns många gömställen och brutna siktlinjer. Ta bort döda blad och mögel.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten

TEMPERATUR

Dagtemperaturen är 25-26 °C, och på natten sänks den 4-5 grader till 20-22 °C. Arten är knuten till skogsbottens jämna klimat och tål värme dåligt; temperaturer över 28 °C är en risk, särskilt om luften samtidigt står stilla.

Terrariet ska inte ha någon värmeplats. Är rummet för kallt kan en svag uppvärmning av rummet eller en värmematta på sidan av terrariet hjälpa. Håll terrariet borta från direkt sol, och kontrollera temperaturen med en termometer nere vid botten. Vinterdvala är inte relevant, eftersom klimatet inte har någon sval årstid.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten är 70-80 % på dagen, med en dipp till omkring 70 % mitt på dagen, och nära 100 % morgon och kväll, gärna med dimma. Spraya lövlagret och växterna ordentligt morgon och kväll, eller använd ett regnsystem eller en dimmaskin på timer. Håll lövlagret fuktigt, men inte vattenfyllt. Använd regnvatten, osmosvatten eller avklorerat vatten utan tillsatser.

Se till att luften inte blir stillastående: goda ventilationsytor förebygger mögel och bakterier. Blir det för torrt söker grodorna skydd och slutar äta. En hygrometer nere vid botten visar om nivån håller.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

En platt vattenskål med 1-2 cm vatten ger grodorna möjlighet att dricka och är nödvändig om det ska födas upp, eftersom hanen sätter av grodynglen där. Skålen ska ha en sluttning eller sten så att en groda kan ta sig upp igen. Använd regnvatten, osmosvatten eller avklorerat kranvatten utan tillsatser. Byt vattnet ofta, helst varje till varannan dag, och skrubba skålen så att det inte bildas beläggningar. Groddjur tar upp ämnen genom huden, så rengöringsmedel, tvål och kemikalier får inte komma i närheten av vattnet eller terrariet.

LJUS OCH UVB

Ljuset ska först och främst ge växterna en dag-nattrytm på omkring 12 timmar, och här räcker en LED-lampa för växter. UVB är inte nödvändigt för pilgiftsgrodor, så det är valfritt. Väljs UVB passar en svag lampa motsvarande Ferguson-zon 1, med gott om skugga och gömställen att dra sig in i. Grodan lever i skogsbottens halvljus, så ljuset får inte vara skarpt.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Födan är små, levande leddjur: hoppstjärtar och bananflugor (*Drosophila melanogaster*), mikrosyrsor, siktat ängsplankton och små gråsuggor. Grodan är liten, så större foderdjur som *Drosophila hydei* passar bara de vuxna. Utfodra dagligen ungdjur och tre till fyra gånger i veckan vuxna, och erbjud så mycket som grodorna äter på kort tid. Damma foderdjuren med kalk vid varje måltid och med ett vitamin- och mineralpreparat en till två gånger i veckan.

Hoppstjärtar och bananflugor kan hållas i egna kulturer, så att det alltid finns foder.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Arten är dagaktiv och lever mest på marken. Hanarna kallar och försvarar förmodligen små revir, som släktingarna gör, så ett par är den säkra hållningsformen i ett mindre terrarium. Grodan är inget djur för hantering: huden är känslig, och stress gör djuret mottagligt för sjukdom. Flytta den med en ren, fuktig bägare vid rengöring.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honan är något större än hanen (19-24 mm mot 18-23 mm), men skillnaden är liten, så könet är svårt att se. Hanen känns igen på sitt läte. Åldern vid könsmognad är inte dokumenterad. Ett par säkerställs bäst genom att hålla en grupp unga djur tillsammans och vänta tills två djur söker sig till varandra.

PARNING

Paret går i amplexus på marken i lövet, och hanen vaktar därefter äggen. Kraftigare sprayning, en något svalare natt och friska vattenbyten kan sätta igång yngelbeteendet. Hur arten parar sig i fångenskap är inte beskrivet.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger äggen på marken i lövet, och hanen vaktar dem. När de har kläckts bär han grodynglen på ryggen till vatten. Honan lägger 4-16 ägg åt gången. I terrariet kan en filmburk eller en petriskål under ett halvt kokosnötsskal användas som äggläggningsplats.

Grodynglen kan föds upp i små behållare med regn- eller osmosvatten vid 24-26 °C. De matas med flingfoder, alger och uppmjukat växtfoder, och vattnet måste vara rent. Rengör behållarna ofta.

METAMORFOS

Äggen kläcks efter 10-22 dagar, och grodynglen genomgår metamorfos efter 70-90 dagar. När frambenen har kommit fram måste grodynglet kunna ta sig upp ur vattnet: sänk vattennivån och lägg en ö av sphagnum eller en bit bark i behållaren. Efter metamorfosen håller sig den lilla grodan mest på land, och svansen krymper under några dagar. Håll djuret fuktigt och lugnt, och mata när svansen är borta.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyförvandlade ungarna är blåsvarta och mycket små och tar bara de minsta foderdjuren: nykläckta hoppstjärtar och vinglösa bananflugor av arten *Drosophila melanogaster*. Uppfödningen sker i ett litet terrarium med fuktigt löv, mossa och gömställen, och fodret dammas dagligen med kalk. Ungarna kan hållas i en grupp, så länge det finns tillräckligt med plats för att de ska kunna gå åt olika håll. När de kan leka är inte dokumenterat.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns ingen artspecifik kunskap om sjukdomar hos *Ameerega parvula*. De vanliga problemen för pilgiftsgrodor i terrarier gäller också här:

- För låg luftfuktighet och stillastående luft ger torra, stressade djur som slutar äta.
- Mögel, bakterier och smuts i terrariet ger hudproblem och infektioner. Ta bort mögel och döda växter, och byt vatten ofta.
- Brist på kalk och vitaminer ger skelettsjukdom (svullnader, sneda ben, kramper).
- Parasiter (till exempel rundmaskar och flagellater) visar sig som viktnedgång trots god aptit.
- Temperaturer över 28 °C är farliga.

Gå till en veterinär med kunskap om groddjur om grodan är mager, sitter apatisk eller har sår på huden.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.